

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 25.1.2006
KOM(2006) 20 lopullinen

KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

**Ulkoinen toimi: Temaattinen ohjelma ympäristöalan ja luonnonvarojen, energia
mukaan luettuna, kestävää hoitoa varten**

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Johdanto	3
2.	Tausta	4
2.1.	Tuki ympäristöasioille sekä luonnonvarojen ja energian kestäväälle hoidolle EU:n rajojen ulkopuolella.....	4
2.2.	EU ja ympäristön, luonnonvarojen ja energian hoitoa koskeva Euroopan yhteisön politiikka	5
2.3.	Aiemmat kokemukset.....	7
2.3.1.	Katsaus nykyisiin välineisiin.....	7
2.3.2.	Laajemmasta kansainvälisestä yhteydestä saatu kokemus: johtajuuden, suuremman johdonmukaisuuden, EU:n toimien koordinoinnin ja sitoumusten täytäntöönpanon tarve.....	8
2.4.	Temaattisen lähestymistavan perustelu.....	9
3.	Temaattinen ohjelma.....	10
3.1.	Ohjelman soveltamisala	10
3.2.	Ohjelmasuunnittelun periaatteet.....	10
3.3.	Tavoitteet.....	12
4.	Painopistealueet.....	12
4.1.	Vuosituhattavoite nro 7: kestävien ympäristöolojen edistäminen	12
4.2.	EU:n aloitteiden ja kansainvälisesti sovittujen sitoumusten täytäntöönpanon edistäminen	13
4.3.	EU edistää yhtenäisyyttä.....	15
4.4.	Ympäristöhallinnon ja EU:n johtoaseman lujittaminen.....	15
4.5.	Tuki kestäville energiavaihtoehdoille kumppanimaissa ja -alueilla	16

Annexes

KOMISSION TIEDONANTO NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

Ulkoinen toimi: Temaattinen ohjelma ympäristöalan ja luonnonvarojen, energia mukaan luettuna, kestävää hoitoa varten

1. JOHDANTO

Euroopan komissio on ehdottanut rahoitusnäkymien 2007–2013 yhteydessä yhteisön ulkoisia toimia säätelevän oikeudellisen kehyksen järjeistämistä ja yksinkertaistamista niin, että se muodostuisi kuudesta rahoitusvälineestä. Välineistä kolme (humanitaarinen apu, vakautus ja makrotaloudellinen rahoitusapu) ovat luonteeltaan horisontaalisia, ja niitä käytetään erityisiin tarpeisiin ja erityisissä olosuhteissa. Kolme muuta välinettä (liittymistä valmisteleva tuki, Euroopan naapuruuspoliittinen kumppanuus sekä kehitysyhteistyö ja taloudellinen yhteistyö) on tarkoitettu tiettyjen politiikkojen täytäntöönpanoa varten, ja niillä on määrätty maantieteellinen soveltamisala. Kyseisistä välineistä annettavat säädökset muodostavat tulevaisuudessa oikeusperustan yhteisön varojen käytölle, kun tuetaan yhteisön ulkopuolisten maiden kanssa tehtävän yhteistyön ohjelmia, temaattiset ohjelmat mukaan luettuina, ja ne korvaavat muun maussa nyt voimassa olevat eri temaattisia aloja koskevat asetukset.

Uusia rahoitusvälineitä koskevien ehdotusten mukaan temaattisilla ohjelmilla on tarkoitus tuottaa lisäarvoa ja täydentää maantieteellisiä alueita koskevia ohjelmia, jotka kuitenkin ovat edelleen yhteisön kolmansien maiden kanssa tekemän yhteistyön pääasiallinen toimintakehys¹.

Komissio avaa keskustelun Euroopan parlamentin ja neuvoston kanssa kunkin temaattisen ohjelman soveltamisalasta, tavoitteista ja painopisteistä antamalla ohjelmista viralliset tiedonannot. Keskustelun tuloksena laaditaan poliittiset suuntaviivat ohjelmasuunnittelun seuraavia vaiheita varten, ja tarkoitus on laatia ulkoisten toimien temaattiset strategia-asiakirjat edellä mainittuja rahoitusvälineitä koskevien säännösten mukaisesti.

Temaattista ohjelmaa ympäristöalan sekä luonnonvarojen ja energian kestävää hoitoa varten esitetään kehitysyhteistyöpolitiikkaan ja muihin ulkopoliittikan aloihin liittyvien ympäristönäkökohtien huomioonottamiseksi sekä Euroopan unionin ympäristö- ja energiapolitiikkojen edistämiseksi unionin ulkopuolella.

Kuulemisprosessin jälkeen tähän temaattiseen ohjelmaan on sisällytetty useita kansalaisyhteiskunnan taholta tehtyjä ehdotuksia.

---

¹ Ks. komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille: Tulevien rahoitusnäkymien 2007–2013 yhteydessä temaattisina ohjelmina toteutettavat ulkoiset toimet, KOM(2005) 324, 3.8.2005.

2. TAUSTA

2.1. Tuki ympäristöasioille sekä luonnonvarojen ja energian kestäväälle hoidolle EU:n rajojen ulkopuolella

Maailman väkiluku on melkein kolminkertaistunut 50:n viime vuoden aikana ja ihmiset ovat perusteellisesti muuttaneet ekosysteemiä vastatakseen lisääntyneeseen ravinnon, puhtaan veden, puun, kuitujen ja polttoaineen tarpeeseensa. Inhimillinen hyvinvointi on merkittävästi lisääntynyt ja talous kasvanut, mutta ihmisen aiheuttaman paineen vuoksi kaksi kolmasosaa maapallon elintärkeistä ekosysteemipalveluista on heikentynyt tai kestäättömässä käytössä, mikä estää vuosituhattavotteiden saavuttamista kuten hiljattain tehdyssä ekosysteemi-arviossa (*Millennium Ecosystems Assessment*)² osoitettiin.

Vuoteen 2030 mennessä väkiluvun odotetaan kasvavan 2 miljardilla. Kun lisäksi otetaan huomioon, millainen talouden pitkän aikavälin kasvuvauhdin olisi oltava, jotta kaikki pääsisivät äärimmäisestä köyhyydestä, maailman talous voisi kasvaa nelinkertaiseksi vuoteen 2050 mennessä³. Luonnonvarojen kestävä käyttö on taattava niin, että tuotanto- ja kulutusmallit eivät ylitä maapallon tuotantokykyä tai kykyä selviytyä tuonkaltaisen kasvun synnyttämistä jätteistä ja päästöistä. Tämä on perustavanlaatuinen haaste koko maailmanyhteisölle ja erityisesti voimakkaasti kasvaville kansantalouksille ja kehitysmaille myös energia-alalla, jossa kansainvälinen yhteistyö on ratkaisevaa, kun otetaan huomioon olemassa oleviin luonnonvaroihin nykyisin kohdistuva paine ja maailman energiahuoltoon kohdistuvat uhat.

Ympäristöongelmat eivät noudata poliittisia rajoja ja globalisaatio lisää tarvetta käsitellä ympäristökysymyksiä kansainvälisellä tasolla. Euroopan kestävä kehitys edellyttää, että koko planeetan kestävästä kehityksestä huolehditaan ja siihen sitoudutaan. EU tukee myös ympäristönsuojelua ja luonnonvarojen kestävää hoitoa osana pyrkimyksiään lujittaa globalisaation sosiaalista ulottuvuutta.

EU on ollut johtavassa roolissa ympäristösitoumuksia koskevaa kansainvälistä sopimusta tehtäessä ja on ollut hyvin tietoinen tarpeesta auttaa kehitysmaita täyttämään sitoumuksista niille johtuvat velvoitteet. Velvoitteista monet sisältyvät Johannesburgissa pidetyssä kestävä kehityksen huippukokouksessa laadittuun toimintasuunnitelmaan (katso liite 1).

Ympäristöllä onkin erityisen suuri merkitys köyhyydessä eläville ihmisille. Köyhät ovat elantonsa suhteen suoraan riippuvaisia monista luonnonvaroista ja ekosysteemipalveluista ja siten esimerkiksi vesi-, energia-, metsä-, kosteikko-, riista- ja kalavarojen kestävästä hoidosta. Köyhät ovat myös erityisen herkkiä ympäristöriskeille. Ilman ja veden saastuminen vaikuttaa erityisesti kaupunkiväestön elämään. Toimeentuloa voidaan vahvistaa takaamalla luonnonvarojen, joihin kuuluu myös kestävä energia, jatkuva ja tasapuolinen tarjonta sekä estämällä ympäristön tilan heikentymistä; terveystilannetta voidaan parantaa kohentamalla ilman ja veden laatua, huolehtimalla jätevedestä, kemikaaleista ja jätteistä turvallisesti ja torjumalla saastumista; haavoittuvuutta voidaan vähentää lieventämällä ympäristöriskejä, mukautumalla

---

² <http://www.millenniumassessment.org/en/index.aspx>

³ World Development Report 2003: Sustainable Development in a Dynamic World (Maailmanpankki).

ilmastonmuutokseen, turvaamalla kestävä energiatarjonta, säilyttämällä biodiversiteetti, josta köyhät ovat riippuvaisia vaikeina aikoina, ja selvittämällä luonnonvarojen hoidosta aiheutuvat konfliktit. Ilmastonmuutoksen kielteiset vaikutukset lisäävät köyhien haavoittuvuutta ja ne on näin ollen kokonaisvaltaisesti otettava huomioon kaikessa kehitystä koskevassa suunnittelussa. Tiivistelmä tämän temaattisen ohjelman kannalta tärkeimmistä haasteista on liitteessä 2.

2.2. EU ja ympäristön, luonnonvarojen ja energian hoitoa koskeva Euroopan yhteisön politiikka

EU:n kestävän kehityksen strategialla, jota parhaillaan tarkistetaan, pyritään taloudelliseen vaurauteen, sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen ja yhteenkuuluvuuteen sekä ympäristönsuojeluun. Siinä esitetään myös tärkeimmät kansainväliset tavoitteet, joita ovat: köyhyyden poistaminen, sosiaalisen syrjäytymisen torjuminen, terveyden edistäminen, globalisaation valjastaminen kestävän kehityksen saavuttamiseen, kestävien tuotanto- ja kulutusmallien omaksuminen, luonnon- ja ympäristövarojen kestävä hoito sekä kestäväan kehitykseen liittyvän hallinnon lujittaminen.

Hiljattain annetussa julistuksessa ”Kehityspolitiikkaa koskeva eurooppalainen konsensus”⁴ (josta käytetään myös nimeä kehitysyhteistyöpoliittinen lausunto, DPS) EU sitoutuu tarjoamansa avun määrän ja laadun lisäämiseen. Köyhyyden poistaminen asetetaan siinä kestävän kehityksen ja vuosituhattavoitteiden yhteyteen, ja sitä pidetään EU:n kehitysyhteistyön ensimmäisenä ja kaikkea toimintaa yhdistävänä tavoitteena. Ympäristön kestävyys on vuosituhattavoitteista seitsemäs ja sekä ympäristöstä huolehtiminen että kestävä energia-ala ovat keskeisessä asemassa monessa muussa vuosituhattavoitteessa. Euroopan yhteisön yhdeksästä keskeisestä toiminta-alueesta yksi on tuki ympäristöalalle ja toinen tuki luonnon- sekä vesi- ja energiavarojen kestäväälle hoidolle. Kehitysmailloilla on energian kysynnän ja tarjonnan suhteen tarve pitkän aikavälin kokonaisvaltaiseen lähestymistapaan, jossa uusiutuvalla energialla ja energiatehokkuudella on keskeinen sija. Julistuksessa painotetaan tarvetta voimakkaammin valtavirtaistaa ympäristöalan toimet yhteisön kaikkeen kehitysyhteistyöhön ja auttaa kehitysmaita sisällyttämään ympäristökysymykset omiin kehitysstrategioihinsa. Yhteisön avun roolia kehitysyhteistyöpolitiikan ja EU:n muiden politiikkojen johdonmukaisuuden lisäämiseksi myös ympäristöasioiden kohdalla korostetaan.

Julistuksessa korostetaan, että EU avustaa päättäväisesti kehitysmaita näiden pyrkimyksissä saavuttaa YK:n konferensseissa kuten Johannesburgissa järjestetyssä kestäväan kehityksen huippukokouksessa sovitut tavoitteet ja panna täytäntöön monenväliset ympäristösopimukset. Siinä kiinnitetään erityistä huomiota ilmastonmuutoksen tuomaan haasteeseen kehitysyhteistyön kannalta. Lisäksi kiinnitetään huomiota lisäarvoon, jota Euroopan yhteisön toiminta tuo vuosituhattavoitteisiin ja yleismaailmallisiin julkishyödykkeisiin liittyviin maailmanlaajuisiin aloitteisiin, ja todetaan niitä tarkasteltavan tapauskohtaisesti. Julistuksessa tehdyt tärkeät sitoumukset näkyvät myös muissa hiljattain laadituissa alaa koskevissa tärkeissä asiakirjoissa kuten vuosituhattavoitteiden saavuttamista vauhdittavassa strategiassa (*Strategy for Accelerating Progress towards Attaining the MDGs*).

---

⁴ Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission yhteinen julistus 22. marraskuuta 2005.

EU käynnisti merkittäviä aloitteita kestävän kehityksen huippukokouksessa vuonna 2002. Näitä ovat muun muassa vesialoite (EUWI), energia-aloite (EUEI) COOPENER⁵, Älykäs energiahuolto Euroopassa -ohjelman ulkoinen ulottuvuus⁶, Johannesburgin uusiutuvien energialähteiden koalitio sekä metsälainsäädännön soveltamisen valvonnan, metsähallinnon ja puukaupan toimintasuunnitelma (FLEGT). Edellä mainitut aloitteet ovat edistäneet EU:n koordinaatiota sekä poliittista vuoropuhelua kehitysmaiden ja voimakkaasti kasvavien kansantalouksien, kansalaisyhteiskunnan ja yksityissektorin kanssa. Ne ovat myös vaikuttaneet moniin muihin ohjelmiin ja toimiin.

Yhteisön tason ympäristöpolitiikka esitellään kuudennessa ympäristötoimenpideohjelmassa⁷. Siinä yksilöidään neljä painopistevaluetta: ilmastonmuutokseen liittyvät toimet, luonnon ja biodiversiteetin suojeleminen, terveyden ja elämänlaadun edistäminen sekä luonnonvarojen kestävän käytön ja jätteiden käsittelyn edistäminen. Siinä esitetään joitakin strategisia lähestymistapoja, kuten ympäristöpolitiikan sisällyttäminen kaikkiin muihin yhteisön politiikkoihin ja sidosryhmien ottaminen mukaan päätöksentekoon. Tämä lähestymistapa on auttanut EU:ta ottamaan kansainvälisen johtoaseman maailmanlaajuisen ympäristöhallinnon lujittamisessa, monenvälisistä ympäristösopimuksista sopimisessa, vähemmän muodollisten kansainvälisten prosessien käyttöönotossa ja kauppaa-, ulkosuhde-, kehitys- ja kehitysyhteistyö- sekä ympäristöpolitiikkojen keskinäiseen tukeen kannustamisessa maailmanlaajuisesti.

Euroopan unionin energiapolitiikalla on kolme päätavoitetta, joiden avulla halutaan edistää kestävästä kehityksestä. Nämä ovat energian tarjoaminen kuluttajille kilpailtuun hintaan lisäämällä kilpailua energiainfarktilla, energian toimitusvarmuuden takaaminen sekä energiajärjestelmien ympäristövaikutuksen pienentäminen hyväksyttävälle tasolle. Näiden kolmen tavoitteen saavuttaminen edellyttää 1) lujitettua vuoropuhelua ja yhteistyötä EU:n kumppanimaiden ja alueiden kanssa ilmastonmuutoksen torjunnassa ja energiatarjonnan turvaamisessa; 2) energiaan liittyvien kysymysten sisällyttämistä kehitykseen ja köyhyyden vähentämiseen liittyviin toimiin; ja 3) lujitettua poliittista koordinaatiota ja johdonmukaisuutta sekä tukea energia-alan päättäjien valmiuksien kehittämiseksi.

Vuonna 2004 tapahtuneella laajentumisella ja tulevilla laajentumiskierroksilla kuten Bulgarian ja Romanian liittymisellä oli ja tulee olemaan merkittäviä vaikutuksia EU:n ympäristöpolitiikkaan naapurivaltioiden suhteen ja energiasuhteisiin niiden kanssa. Euroopan naapurisuuspolitiikan (ENP) mukaisesti ympäristö- ja energia-alan yhteistyö on erityisen tärkeää, kun otetaan huomioon, että luonnonvarat ja ekosysteemit ovat jaettuina. EU kannustaa kaikkia naapureitaan ottamaan täyden vastuun ympäristön parantamisesta ja edistämään osaltaan kansainvälisten ympäristötavoitteiden saavuttamista.

Tämän temaattisen ohjelman onnistuminen riippuu hyvästä tieteellisestä osaamisesta, joka perustuu valmiuksiin soveltaa uutta tietoa ja edistää innovointia, sekä kumppanimaista – etenkin kehitysmaista – peräisin olevien tiedemiesten ja instituutioiden mukaantuloa. EU:n tutkimuksen puiteohjelmat ovat auttaneet luomaan

---

⁵ Päätös N:o 1230/2003/EY.

⁶ KOM(2002) 408, 17.7.2002.

⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös 1600/2002/EY.

tätä perustaa erityisesti tieteen ja teknologian kansainvälisen yhteistyöohjelman (INCO) kautta.

2.3. Aiemmat kokemukset

2.3.1. Katsaus nykyisiin välineisiin

Nykyisin Euroopan yhteisö rahoittaa trooppisia metsiä, ympäristöä, kansainvälisiä ympäristöprosesseja sekä energiaa käsitteleviä ohjelmia eri tavoin.

Ajanjaksolla 2000–2006 on trooppisia metsiä ja kehitysmaiden ympäristöä koskevasta budjettikohdasta annettu 249 miljoonaa euroa tukea kestäväälle metsänhoidolle ja 93 miljoonaa euroa ympäristönsuojeluun. Varat on kohdennettu innovatiivisiin ja strategiaan kokeiluhankkeisiin

Budjettikohdasta hiljattain tehdyssä arvioinnissa todettiin, että aiemmista hankkeista saadun kokemuksen olisi hyödytettävä kansallista poliittista vuoropuhelua ja sitä olisi käytettävä perustana EY:n maakohtaisen ja alueellisen avun ohjelmatyössä. Siinä korostettiin myös lisätoimien tarvetta tuen käytön lisäämiseksi. Arvioinnissa todettiin olevan tarpeellista aloittaa pitkän aikavälin poliittinen vuoropuhelu hallitusten kanssa, jotta taataan, että ympäristöön ja metsiin liittyvät kysymykset on kokonaisvaltaisesti sisällytetty köyhyyden vähentämisstrategioihin ja maakohtaisiin strategia-asiakirjoihin⁸. Arvioinnissa korostettiin myös, että tarvitaan joustavuutta uusien prioriteettien ja EU:n strategisten aloitteiden, kuten ilmastonmuutoksen ja kehityksen toimintasuunnitelman ja metsälainsäädännön soveltamisen valvonnan, metsähallinnon ja puukaupan toimintasuunnitelman (FLEGT) rahoittamiseen.

Vuosien 2000 ja 2006 välisenä aikana annetaan 53 miljoonaa euroa lisätukea kolmansille maille suunnatun LIFE-ohjelman kautta. Ohjelman tavoitteena on luoda valmiuksia ja hallinnollisia rakenteita Välimeren ja Baltianmeren alueen maissa, jotka eivät kuulu EU:hun, sekä tukea niiden ympäristöpolitiikkaa ja ympäristöalan toimintaohjelmia.

Nelivuotiseen (2003–2006) Älykäs energiahuolto Euroopassa -ohjelmaan kuuluu EU:n energia-aloitteen osana perustettu ulkoinen osa, COOPENER, jota on käytetty vuosittain tavoitteita tukeville energiatoimituksille sopivan sääntelypolitiikan, suunnittelun ja institutionaalisten puitteiden luomiseen. Ohjelman *ex ante* -arvioinnissa⁹ korostettiin COOPENERista rahoitettujen hankkeiden kautta kannustettavan alueellisen yhteistyön ja monitieteisten hankeryhmien tärkeyttä. Samoin siinä painotettiin sitä tosiasiaa, että energian merkitystä kehitykselle ja köyhyyden poistamiselle ei lähimenneisyydessä ole lainkaan riittävästi otettu huomioon.

---

⁸ Köyhyyden vähentämisstrategia (PRSP) ja EY:n maakohtaiset strategia-asiakirjat (CSP).

⁹ *Ex ante evaluation of a renewed multiannual Community programme in the field of energy (2007–2013)*, syyskuu 2004.

2.3.2. Laajemmasta kansainvälisestä yhteydestä saatu kokemus: johtajuuden, suuremman johdonmukaisuuden, EU:n toimien koordinoinnin ja sitoumusten täytäntöönpanon tarve

Monenvälisiä ympäristösopimuksia ja muita kansainvälisiä ympäristöprosesseja tuetaan muun muassa 8 miljoonan euron vuotuisesta kansainvälisen ympäristön budjettikohdasta. EY:n tuki ja jäsenvaltioiden huomattavasti suurempi tuki ovat yhdessä kattaneet yli 50 prosenttia sopimusten ydinkustannuksista ja vielä suuremman osa niiden lisätöistä. Näin ollen EU:n rahoitus on ollut keskeisessä asemassa ympäristöasioiden kansainvälisen hoidon järjestämisessä. Tehtävä on nyt pääosin suoritettu, vaikka tukea tarvitaan edelleen hallinnollisille rakenteille ja maailmanlaajuiselle ympäristöarvioinnille.

Painopiste on nyt siirtynyt täytäntöönpanoon, johon tarvitaan aivan eri suurusluokan rahoitusta. EU on edelleen keskeisessä asemassa monenvälisissä yhteyksissä.

Vaikka vähemmän vauraat maat voivat olla voimakkaasti sitoutuneita kansainvälisesti sovittuihin tavoitteisiin, rakenteelliset esteet, markkinahäiriöt sekä resurssien ja valmiuksien puute usein estävät sitoumusten kansallista täytäntöönpanoa. Silloinkin kun ympäristötavoitteet on sisällytetty kansallisiin vuosituhattavoitestrategioihin, ne eivät ole riittävän näkyviä taatakseen, että niitä vaatimattomia sijoituksia, joilla voidaan turvata kalliiksi tuleva ympäristötilan heikentyminen, tehtäisiin. Lisäksi ympäristönsuojelusta saadaan hyötyä yleensä vasta pitkällä aikavälillä, mitä on vaikea sovittaa yhteen köyhyyden saneleman lyhyen aikavälin suunnittelunäkymän kanssa.

Jos Euroopan unioni haluaa olla kansainvälisesti johtava myös täytäntöönpanon edistämisen suhteen, sen on sisällytettävä ympäristönsuojelun ja luonnonvarojen, energia mukaan luettuna, kestävä hoito Euroopan kasvaviin avustusbudjetteihin. Tuki voisi tulla yksinomaan jäsenvaltioilta mutta kokemus on osoittanut, että EY voi olla erittäin sovelias kanava tällaisessa yhteydessä. EU on osoittautunut tehokkaaksi neuvottelijaksi, kun kansainvälisissä yhteyksissä on käsitelty kunnianhimoisia ympäristöalan ja luonnonvarojen kestävä hoidon tavoitteita. Täytäntöönpanon edistämistä kumppanimaissa ei kuitenkaan ole koordinoitu yhtä hyvin. Jäsenvaltioiden ja komission asiantuntemusta ei ole yhdistetty eikä EU:n toteutuneen tuen kriittistä massaa ole ollut nähtävissä. Paremmalle koordinoinnille EU:n tasolla on selvästi tarve, ja EY:n suurempi rahoituksellinen panostus edistäisi sitä.

Tämä ei tarkoita, että EY on ainoa yhteinen kanava. Maailmanlaajuinen ympäristörahoitus perustettiin nimenomaan yhteisaloitteena auttamaan kehitysmaita kattamaan yleismaailmallista hyötyä tarjoavien toimien aiheuttamasta kustannusten kasvusta johtuvat kulut. Viimeisimmät täydentävät neuvottelut ovat osoittaneet, että EU:n jäsenvaltiot haluavat tehdä enemmän kuin jotkin muut avunantajat. Lisäksi maailmanlaajuisella ympäristörahoitustalla on tarkka toimeksianto, joka ei kata kaikkia tärkeitä aiheita.

Innovatiivisia ja joustavia rahoitusmekanismeja tarvitaan pikaisesti etenkin ympäristöystävällisen teknologian siirron edistämiseksi. On esimerkiksi kiinnostusta siihen, että julkisten varojen ja virallisen kehitysavun avulla houkuteltaisiin rahoitusta yksityissektorilta, kehityspankeista ja rahoitusinstituutioista julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuden kautta. Hiljattain saatu kokemus EUEI:stä, COOPENERistä ja Johannesburgin uusiutuvien energialähteiden koalitiosta (JREC) osoittaa, että EU voi tarjota kehitysmaille ja -alueille sekä voimakkaasti kasvaville kansantalouksille arvokasta

apua perustamalla joustavia rahoitustukivälineitä, jotka täydentävät muiden avunantajien viime vuosina aloittamia lähestymistapoja. Tämä on osoittautunut tehokkaaksi keinoksi, kun halutaan vahvistaa energia-asioiden sisällyttämistä kehityspolitiikkoihin ja -strategioihin ja parantaa johdonmukaisuutta.

2.4. Temaattisen lähestymistavan perustelu

Maaohjelmat ja alueelliset ohjelmat ovat kolmansien maiden kanssa tehtävän yhteistyön tärkeimmät välineet, joiden kautta olisi kanavoita suurin osa ympäristöasioille ja luonnonvarojen, energia mukaan luettuna, kestäväälle hoidolle annettavasta tuesta. Tämä pätee etenkin luonteeltaan paikallisiin ja alueellisiin aiheisiin.

Temaattinen lähestymistapa on kuitenkin olennainen väline EU:n pyrkiessä koordinoimaan, johdonmukaistamaan ja tehostaan lähestymistapaansa ja sillä voidaan täydentää maantieteellisiä välineitä ja lisätä niiden arvoa. Seuraavista seikoista on silloin hyötyä:

- Erityinen kohdentuminen aiheisiin, joita selkeästi pidetään maailmanlaajuisina painopistealueina, sekä mahdollisuus yleismaailmallisten julkishyödykkeiden edistämiseen ja yleismaailmallisen julkisen ”pahan” torjumiseen, mikä on vaikeaa maantieteellisten ohjelmien kautta. Tähän sisältyy poliittinen näkyvyys, jolla tuetaan näyttävimpiä toimia.
- Tehokkaan ja koordinoitun tavan tarjoutuminen EU:n omien poliittisten painopistealueiden edistämiseen, koska EU voi toimia monipuolisemmin kansainvälisissä järjestöissä, ympäristö- ja energia-aloitteissa, -prosesseissa ja -kumppanuuksissa ja antaa operationaalista tukea monenvälisille ympäristösopimuksille ja muille järjestöille.
- Liittymistä valmistelevia ja mahdollisia ehdokasmaita lukuun ottamatta kaikki kumppanimaat katetaan, mikä mahdollistaa rajatylittävien, alueellisten, alueiden tai niiden osien välisten sekä maailmanlaajuisten aloitteiden rahoittamisen ja poliittisen vuoropuhelun tukemisen alueellisella, alueiden välisellä ja maailmanlaajuisella tasolla.
- Joustava ohjelmatyö, joka mahdollistaa maantieteellisissä välineissä yleisesti käytettävistä lähestymistavoista poikkeavien lähestymistapojen mukauttamisen ja omaksumisen. Tämä tarkoittaa muun muassa joustavuutta täytäntöönpanokumppanien valinnassa, mikä mahdollistaa kumppanuuden paikallisyhteisöjen järjestöjen, tutkimuslaitosten, kansalaisyhteiskunnan, yksityissektorin sekä kansainvälisten elinten ja järjestöjen kanssa.
- Mahdollisuus lujittaa ympäristö- ja energiakysymysten sisällyttämistä kehityspolitiikkoihin, -strategioihin ja -suunnitteluun. Tähän sisältyy tuki sille, että etsitään ja kehitetään innovatiivisia toimia ratkaisuksi monimuotoisiin haasteisiin, mikä on ensimmäinen vaihe siinä, että kyseiset toimet sisällytetään maantieteellisen avun välineisiin.

Temaattista lähestymistapaa tarvitaan myös, kun tavoitteita ei voida saavuttaa maakohtaisten ja alueellisten ohjelmien kautta esimerkiksi konfliktien jälkitilanteissa.

Temaattisten ohjelmien avulla olisi voitava toimia kumppanimaissa ja -alueilla siten, että toiminta olisi maantieteellisistä välineistä rahoitettuja toimia täydentävää ja johdonmukaista niiden kanssa. **Tämä vuoksi on erittäin tärkeää, että temaattisen ohjelman olemassaoloa ei pidetä oikeutuksena jättää ympäristöön, luonnonvaroihin ja energiaa liittyviä kysymyksiä sivuun maakohtaisia ja alueellisia strategioita ja ohjelmasuunnittelua tehtäessä.** Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä siihen, että toimet, joilla lievennetään ilmastonmuutoksia tai sopeudutaan niihin sekä kestäväan energiatalouteen liittyvät toimet sisällytetään maantieteellisiin ohjelmiin. Siten edistetään EU:n tuen pitkän aikavälin taloudellista elinkelpoisuutta ja kestävyyttä ympäristövaikutusten osalta.

3. TEMAATTINEN OHJELMA

3.1. Ohjelman soveltamisala

Kehitysyhteistyön ja taloudellisen yhteistyön rahoitusvälineestä käytettävissä olevista varoista suurimmassa osassa keskitytään kehitykseen, myös ehdotettuja ulkoisen politiikan uusia välineitä käytetään edistämään EU:n muita politiikkoja EU:n ulkopuolella. Sekä kehitysyhteistyön ja taloudellisen yhteistyön välinettä (DCECI) että eurooppalaisen naapuruuden ja kumppanuuden välinettä (ENPI) käytetään tämän temaattisen ohjelman rahoittamiseen.

Ohjelmasta tuetaan toimenpiteitä, joilla tuetaan ulkoisen politiikan – erityisesti kehitysyhteistyöpolitiikan – ympäristöulottuvuutta ja edistetään EU:n ympäristöalan ja kestäväan energiatalouden alan politiikkaa EU:n ulkopuolella. Ohjelma kattaa kaikki maantieteelliset alueet lukuun ottamatta liittymistä valmistelevia ja mahdollisia ehdokasmaita. Huomion pääpaino on kehitysmaissa toteutettavissa toimissa ja toimenpiteissä, joita täydennetään voimakkaasti kasvavissa kansantalouksissa sekä pienemmässä määrin myös teollisuusmaissa toteutettavilla toimilla poliittisen vuoropuhelun ja liittoumien muodostamisen kautta.

Temaattisessa ohjelmassa tuetaan myös keskeistä poliittista vuoropuhelua, koordinaatiota, analyysia ja sekä nykyisiin että uusiin EU:n poliittisiin aloitteisiin, joita ovat muun muassa EUWI, EUEI, JREC ja FLEGT, sisältyviä kuulemistoimia.

Huomiota kiinnitetään siihen, että temaattista ohjelmaa käytetään maailmanlaajuisten aloitteiden ja yleismaailmallisiin julkishyödykkeisiin liittyvän rahoituksen yhteydessä.

Niiden monenvälisten ympäristösopimusten, joiden sopimuspuolena EY on, ydinkustannuksiin säännöllisesti osoitettavia avustuksia ei rahoiteta temaattisesta ohjelmasta vaan ne maksetaan edelleen erillisestä budjettikohdasta ulkosuhteiden osastosta.

3.2. Ohjelmasuunnittelun periaatteet

Temaattiseen ohjelmaan sisältyvien toimenpiteiden perustana ovat seuraavat periaatteet:

- **Toissijaisuus ja täydentävyys** suhteessa maantieteellisiin ohjelmiin kuten temaattisen ohjelman perusteluissa edellä on esitetty. Koordinaatio ja yhteistyö jäsenvaltioiden ja muiden avunantajien kanssa on erittäin tärkeää.

- **Johdonmukaisuus** sisäisellä ja ulkoisella tasolla avun tehokkuudesta annetun Pariisin julistuksen mukaisesti.
- **Kumppanuus**, jossa työskennellään monien erilaisten hallitusten välisten, valtiollisten ja valtiosta riippumattomien toimijoiden kanssa sekä maailmanlaajuisella, alueellisella, kansallisella että paikallisella tasolla.
- **Kuuleminen**, jossa kansalaisyhteiskunta ja yksityissektori otetaan mukaan monivuotiseen ohjelmasuunnitteluun, sekä uusista kehityssuunnitelmista käytävä keskustelu.
- **Innovaatio ja tiedottaminen**, joilla tuetaan innovatiivisia politiikkoja, strategioita ja lähestymistapoja sekä sopivia tapoja levittää niitä laajemmalle.
- **Monialaiset kysymykset** otetaan huomioon. Ympäristötilan heikentyminen, luonnonvarojen kestämaton käyttö sekä kestävien ja kohtuuhintaisten energiapalvelujen tarjonnan puute koskee erityisesti naisia, lapsia ja alkuperäiskansoja. Demokratia sekä ihmisoikeuksien ja miesten ja naisten välisen tasa-arvon noudattaminen edistävät tehokasta ympäristöasioiden huomioonottamista, ja hyvät hallintotavat ovat puolestaan edellytys kestävä kehityksen peruspilareiden väliselle tasapainolle.
- **Konfliktien torjunta ja ratkaiseminen.** Luonnonvarat (joihin kuuluvat myös energiavarat) antavat yhä suuremmissa määrin aiheita alueellisille konflikteille, jotka uhkaavat sekä yhteiskunnan että ympäristön vakautta. Näillä konflikteilla voi olla maailmanlaajuisia vaikutuksia (muiden vaikutusten ohella), koska ne voivat vaikuttaa energiatarjontaan. Kun ollaan tekemisissä luonnonvarojen kanssa, on otettava huomioon se, että näistä luonnonvaroista johdetut tulot eivät aiheuta tai kiihdytä konfliktia vaan pikemminkin edistävät kestävä kehitystä. Maa- ja kallioperän luonnonvarojen hyödyntävien tuotantoalojen avoimuusaloitteelle annettava erityistuki edistää yhteiskunnallisten ja ympäristövaikutusten seuranta. Tietoinen katastrofivalmius voi myös onnistuneesti tukea ympäristön suojelua ja sen avulla voidaan torjua kielteisiä vaikutuksia energian toimitusvarmuuteen.

Ohjelma pannaan täytäntöön ulkoisen avun hallinnossa vuonna 2000 tehdyn uudistuksen mukaisesti. Uudistuksessa muun muassa hallintovastuuta hajautettiin soveltuvin osin lähetystöille.

Komissio päättää neljän vuoden (2007–2010) ja sen jälkeen kolmen vuoden (2011–2013) temaattisista strategia-asiakirjoista (ohjelma-asiakirjat) komiteamenettelyn jälkeen.

Tämän monivuotisen suunnitelman pohjalta komissio laatii kunakin vuonna työohjelman, jossa vahvistetaan painopisteet tuen kohteiksi valittaville toimille, erityistavoitteet, toivotut tulokset ja alustavat määrärahat.

Kolmen ensimmäisen vuoden (2007–2009) toimista teetetään ulkopuolinen väliarviointi, jota hyödynnetään toisen temaattisen strategia-asiakirjan (2011–2013) valmistelussa. Arviointiraportteista keskustellaan jäsenvaltioiden ja Euroopan parlamentin kanssa.

3.3. Tavoitteet

Ohjelman tavoitteet ovat seuraavat:

- autetaan kehitysmaita saavuttamaan vuosituhattavoitteet ja ennen muuta edistymään ympäristön kestävästä kehitystä käsittelevän seitsemännen tavoitteen suhteen tarjoamalla niille välineitä ja esimerkkejä hyvistä käytännöistä ja innovatiivisista lähestymistavoista;
- edistetään kaikessa EY:n ulkoisessa avussa ympäristönäkökohtien huomioonottamista ja luonnonvarojen, energia mukaan luettuna, kestävästä hoitoa;
- edistetään johdonmukaisuutta EU:n politiikoissa, joilla on vaikutusta maailmanlaajuisiin ympäristöasioihin ja energian toimitusvarmuuteen maailmanlaajuisesti tai kumppanimaiden tasolla;
- mahdollistetaan se, että Euroopan yhteisö täyttää monenvälisen ympäristösopimusten ja muiden prosessien mukaiset kansainväliset velvoitteensa ja sitoumuksensa erityisesti kehitysmaiden avustamisen suhteen sekä autetaan EU:ta täyttämään kyseiset velvoitteet ja sitoumukset;
- edistetään kansainvälistä ympäristöhallintoa ja EU:n ympäristö- ja energiapolitiikkaa EU:n ulkopuolella;
- tuetaan kestäviä energiavaihtoehtoja kumppanimaisissa ja -alueilla.

4. PAINOPISTEALUEET

Temaattisesta ohjelmasta tuetaan seuraavia laajempia kokonaisuuksia:

4.1. Vuosituhattavoite nro 7: kestävien ympäristöolojen edistäminen

Tämä sisältää seuraavat aiheet:

- **Ympäristöasioiden huomioonottamisen edellyttämien valmiuksien kehittäminen kehitysmaissa**, mukaan luettuna valmius sisällyttää ympäristöasiat alueellisiin ja kansallisiin kehitysstrategioihin ja parantaa ympäristöpoliittista analyysia; valmius panna täytäntöön maailmanlaajuisin tai alueellisiin ympäristösopimuksiin, -aloitteisiin ja -prosesseihin perustuvat velvoitteet ja sitoumukset; ja valmius lujittaa luonnonvarojen, energia mukaan luettuna, tutkimusta ja hoitoa.
- **Tuki kansalaisyhteiskunnan toimijoille ja keskustelufoorumeille**, joilla on merkittävä rooli ympäristöasioiden ajamisessa ja ympäristösuojelua sekä luonnonvarojen, energia mukaan luettuna, kestävästä käyttöä edistävissä toimissa.
- **Ympäristöasioiden seuranta ja arviointi** tietojen ja indikaattorien laadun parantamiseksi, mikä johtaa tietoisuuden lisääntymiseen ja mahdollistaa tietoon perustuvan poliittisen päätöksenteon.

- **Innovatiivisten lähestymistapojen kehittäminen**, esimerkiksi ympäristöpalveluista maksaminen, ympäristöverouudistus, julkisen ja yksityisen sektorin väliset kumppanuudet, innovatiiviset markkinaperusteiset poliittiset välineet, tieteellisesti tuetut poliittiset lähestymistavat sekä ympäristön kannalta edullisten teknologioiden ja teknologioiden siirtämiseen kehitysmaihin tarkoitettujen mekanismien (*know how*) edistäminen.
- **EU:n kokemukset** Kummitoimintaa ja muita rakenteita, jotka on perustettu EU:n lähestymistapojen levittämiseksi muille alueille, voitaisiin käyttää EU:n kokemusten välittämiseksi muille ja lujien siteiden luomiseksi keskeisten maiden kanssa.

4.2. EU:n aloitteiden ja kansainvälisesti sovittujen sitoumusten täytäntöönpanon edistäminen

EU suosii ulkoista apua, jota saajamaa itse johtaa ja jossa se toimii aloitteellisesti. On kuitenkin rakenteellisia syitä, miksi kumppanimaat usein pitävät kestävän kehityksen ympäristöpuolta vähemmän tärkeänä, ja tämä vaikuttaa kehitysvalintojen pitkän aikavälin toteutettavuuteen. Temaattisen ohjelman kautta annetulla avulla olisi pyrittävä edistämään ja vahvistamaan ympäristönäkökohtien tehokasta valtavirtaistamista kansallisiin painopistetoimiin. Ympäristöalan yleismaailmallisten julkishyödykkeiden tapauksessa on kestävän kehityksen ympäristönäkökohdan huomioonottamisessa ja kansainvälisesti tehtyjen sitoumusten täytäntöönpanossa tehdyillä valinnoilla vaikutusta kaikkiin maihin. Aloja, joille voitaisiin antaa temaattista tukea ovat seuraavat:

- **EU:n aloitteet kestävän kehityksen takaamiseksi.** Temaattinen ohjelma täydentää maantieteellistä tukea ja vahvistaa EU:n muita aloitteita erityisesti edistämällä poliittista vuoropuhelua, koordinaatiota, analyysia ja kuulemisprosessia. Nykyiset aloitteet, etenkin EUWI, EUEI, JREC ja FLEGT, yhdessä mahdollisiin poliittisiin prioriteetteihin liittyvien toimien kanssa tarjoavat puitteet EU:n ja kumppanimaiden yhteistyölle, hallitukset, yksityissektori ja kansalaisyhteiskunta mukaan luettuina. Ne tarjoavat myös mahdollisuuden houkutella yksityissektorilta enemmän tukea innovatiivisten lähestymistapojen ansiosta.
- **Ilmastonmuutos.** Ilmastonmuutosta ja kehitysyhteistyötä koskevan EU:n toimintasuunnitelman¹⁰ täytäntöönpano erityisesti valtavirtaistamalla toimintasuunnitelman neljään strategiseen tavoitteeseen liittyvät toimet. Lisäksi Maailmanlaajuisen ilmastonmuutoksen torjumisstrategian¹¹ täytäntöönpano erityisesti kehittämällä valmiuksia, analysoimalla ja lisäämällä yleistä tietoisuutta tarpeista ja mahdollisuuksista lieventää ilmastonmuutosta ja sopeutua siihen keskeisillä talouden aloilla, tuki kehitysmaiden pyrkimyksille vähentää kasvihuonekaasupäästöjä ja edistää sijoittamista puhtaisiin teknologioihin sekä mukauttamissuunnitelmien laadinta.
- **Biologinen monimuotoisuus.** Tuki vuoden 2010 tavoitteelle biologisen monimuotoisuuden vähentymisen huomattavasta hidastamisesta etenkin aloilla, joilla

¹⁰ Neuvoston kokouksessa 22. marraskuuta 2004 hyväksytty toimintasuunnitelma 2004–2008 (*Action Plan to accompany the EU Strategy on Climate Change in the Context of Development Cooperation I*).

¹¹ Komission 9. helmikuuta 2005 antama tiedonanto Maailmanlaajuisen ilmastonmuutoksen torjuminen, KOM(2005) 35.

biologinen monimuotoisuus on nyt suuri. Toimenpiteet perustuvat EU:n Biologista monimuotoisuutta koskevaan taloudellisen yhteistyön ja kehitysyhteistyön toimintasuunnitelmaan ja niihin sisältyy biologisen monimuotoisuuden – maatalouden biologinen monimuotoisuus mukaan luettuna – suojelemisessa ja kestävässä käytössä mukana olevien virastojen valmiuksien lujittaminen. Huomiota kiinnitetään myös bioturvallisuuteen.

- **Aavikoituminen.** Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksessa aavikoitumisen estämiseksi (UNCCD) yksilöidyt toimet kuten välineiden tarjoaminen yleissopimuksen tavoitteiden valtavirtaistamiseksi kehitysstrategioissa.
- **Metsät.** Ohjelmasta tuetaan toimia, jotka vahvistavat metsien asemaa kestävässä kehityksessä, esimerkiksi metsävarojen ja suojelualueiden hallintoa paikallisyhteisön voimin sekä alakohtaisia uudistusprosesseja, joihin kuuluu myös kansallisen metsäohjelman uudistaminen. Edistetään innovatiivisia lähestymistapoja, jotka liittävät metsät ilmastonmuutokseen, konfliktien torjuntaan ja terveyteen.
- **Laiton puunkorjuu ja metsähallinto.** Huono hallinto, korruptio ja laittomat puunkeruut ovat metsien kestävä ja tasa-arvoisen hallinnon keskeisimmät ongelmat, jotka estävät metsätuotteista ja -palveluista yhteiskunnalle ja tuleville sukupolville lankeavaa hyötyä. EY on ryhtynyt parantamaan metsähallintoa ja torjumaan laitonta puunkeruuta FLEGT-ohjelman kautta.
- **Kalastus ja meren luonnonvarat.** Ohjelmassa keskitytään kalastuksen ja meren luonnonvarojen hoitoon ja hallintaan, erityisesti rajatylittäviin kysymyksiin ja ympäristötoimenpiteisiin, jotka lujittavat kalavarojen ja muiden meren luonnonvarojen kestävä käyttöä sekä koralliriuttojen ja rannikkoalueitten hallintoa.
- **Yhteensopivuus ympäristöstandardien kanssa (tuotteita ja tuotantoprosesseja koskevat).** Kehitysmaissa toimivien tuottajien on kyettävä noudattamaan yhä tiukempia standardeja, jotka sisältävät myös kestävä kehityksen muuttujia, harjoittaessaan vientiä kehittyneisiin maihin. Ympäristömerkit ja yksityiset sertifiointijärjestelmät, jotka ovat kansainvälisesti sovittujen standardien mukaisia, ovat yhä merkittävämmässä asemassa kehittyneisiin maihin suuntautuvilla vientimarkkinoilla. Kehitysmaissa toimiville tuottajille voitaisiin tarjota apua näiden uusien määräysten noudattamiseksi.
- **Hyvä kemikaalien hallinto ja jätteiden käsittely.** Tätä alaa on erityisesti lyöty laimin kehitysyhteistyössä ja vireillä on uusia aloitteita, joilla sen painoarvoa lisätään. Näitä ovat muun muassa vaarallisia jätteitä koskevan Baselin yleissopimuksen strateginen suunnitelma, Rotterdamin ja Tukholman kemikaaleja koskevat yleissopimukset ja tuleva kansainvälinen kemikaalistrategia (SAICM).
- **Ilman saastuminen.** Etenkin kehitysmaiden suurissa kaupungeissa tämä on merkittävä terveysuhka. EU voi tarjota asiantuntemusta tiedon lisäämiseksi ja rajatylittävää ilmansaastetta koskevan sääntelyn parantamiseksi.
- **Kestävä tuotanto ja kulutus.** Etenkin voimakkaasti kasvavat kansantaloudet ovat kiinnostuneita EU:n kokemuksista poliittisista lähestymistavoista ja eri välineiden – kuten lainsäädännön ja taloudellisten toimenpiteiden – käytöstä sen takaamisessa, että

nopealla kasvulla ei ole ennakoimattomia haittavaikutuksia ympäristöön ja energiavarmuuteen.

4.3. EU edistää yhtenäisyyttä

- **Köyhyys ja ympäristö avun toimittamisen uusien muotojen yhteydessä.** Siirtyminen talousarviotukeen ja avunantajien toiminnan yhdenmukaistamiseen tarkoittaa, että tarvitaan uusia lähestymistapoja, jotta ympäristövaikutukset huomioidaan toimintapolitiikoista päätettäessä. Tarvitaan erityistoimia köyhyyden ja ympäristön välisten yhteyksien huomioimiseksi, avunantajien toiminnan koordinoimisen parantamiseksi ja laajojen strategisten ympäristöarviointien tekemiseksi.
- **EU:n asiantuntijuuden lujittaminen ja johdonmukaisuuden edistäminen.** Uudessa kehitysyhteistyöpoliittisessa lausunnossa komissiota kehoitetaan lujittamaan analyttisiä valmiuksiaan useilla kehitykseen liittyvillä aloilla ja toimimaan EU:n resurssina avun tuloksellisuudesta annetun Pariisin julistuksen mukaisesti. Valmiuksien vahvistaminen voisi myös edistää johdonmukaisuutta niiden EU:n politiikkojen välillä, jotka vaikuttavat ympäristöön maailmanlaajuisesti tai kumppanimaissa.
- **Yhtenäistäminen ja hajauttaminen.** Osana avun hallintoa lähetystöjen odotetaan takaavan, että asiantuntija-apua on tarvittaessa tarjolla, ja tämä vahvistaa tarvetta työskennellä yhdessä jäsenvaltioiden kanssa. Temaattinen ohjelma voisi auttaa vahvistamaan tarvittavaa asiantuntijuutta sekä ympäristö- että energia-aloilla.

4.4. Ympäristöhallinnon ja EU:n johtoaseman lujittaminen

Vahva kansainvälinen ympäristöhallinto on EU:n elintärkeiden etujen mukaista. Parempi hallinto auttaisi kaikkia hallituksia ymmärtämään ympäristöasioita, käsittelemään niitä ja lisäämään kestävyydelle annettavaa painoarvoa. Edellytyksinä tälle on:

- **Kestävän kehityksen kansainvälisen hallinnon ympäristöpilarin ja muiden pilareiden johdonmukaisuuden edistäminen.** EU pitää erittäin keskeisenä, että ympäristöalan toimille luodaan johdonmukaisemmat institutionaaliset puitteet YK-järjestelmässä. UNEPin muuttaminen YK:n ympäristöjärjestöksi loisi mahdollisuuden toimia tehokkaammin toimintapolitiikkojen johdonmukaisuuden edistämiseksi maailmanlaajuisella tasolla.
- **Alueellisen ja kansainvälisen ympäristövalvonnan ja -arvioinnin avustaminen.** Varattomammista maista kotoisin olevien tiedemiesten ja asiantuntijoiden täysipainoinen osallistuminen edellyttää tukea samoin kuin tukea tarvitaan siihen, että tulokset saatetaan päättäjien tietoon. Tällaiseen tukeen kuuluisi kansainvälistä yhteistyötä ympäristötaloudellisessa mallintamisessa sekä ympäristöpoliittisten analyysien edellyttämien valmiuksien vahvistamisessa ja avaruustekniikkaan pohjautuvan valvonnan ja paikallisesti toimivien tietoteknisten järjestelmien edellyttämien valmiuksien vahvistamisessa.
- **Lisätuen tarjoaminen monenvälisen ympäristösopimusten sihteeristöille** kansainvälisen ympäristöhallinnon ja EU:n johtoaseman vahvistamiseksi. Tuki voisi

mahdollistaa sen, että sihteeristöillä olisi käytettävissään enemmän asiantuntemusta, mikä jouduttaisi niiden työtä ja parantaisi johdonmukaisuutta ja kannustaisi sihteeristöjä ja UNEPia parempaan yhteistyöhön keskenään sekä muiden YK:n kehitysjärjestöjen ja kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa. Kehitysmaiden osallistumista monenvälisten ympäristösopimusten kokouksiin on tuettava.

- **Monenvälisten ympäristösopimusten tehokkaan noudattamisen ja täytäntöönpanotoimenpiteiden edistäminen**, mihin sisältyy myös valvonta- ja tiedotusryhmien tukeminen. Kehitysmaat ymmärrettävästi haluavat tukea valmiuksiensa vahvistamiseen ennemmin kuin rankaisevia toimenpiteitä parantaakseen sopimusten täytäntöönpanoa.
- **Kansainvälisten ympäristö- ja energiajärjestöjen ja -prosessien tukeminen.** Näihin kuuluvat UNEP ja YK:n kestävän kehityksen toimikunta, YK:n metsäfoorumi, kansainvälinen kemikaalistrategia (SAICM), luonnonvarojen kestävän käytön kansainvälinen paneeli, OECD ja Kansainvälinen energiajärjestö sekä keskustelut pitkän aikavälin yhteistyötoimista ilmastonmuutoksen, kaupan ja ympäristöprosessien alalla sekä kumppanuusaloitteet.
- **Kansalaisyhteiskunnan ja ympäristöasioiden ja energiapoliittisten mietintäryhmien tukeminen.** Kansainvälisillä ja alueellisilla kansalaisyhteiskuntaa edustavilla ryhmillä ja ympäristöpoliittisilla mietintäryhmillä on merkittävä rooli ympäristöasioiden ajamisessa kansainvälisellä tasolla. Ne edistävät myös paikallisia kehitysvalmiuksia ja naapurimaita kansallisten kumppanien kautta.
- **Kansainvälisten neuvottelujen tehostaminen.** Kehitysmaiden neuvotteluvalmiuksien vahvistaminen ja EU:n tarjoaman avun parantaminen kumppanien kanssa käytävän vuoropuhelun avulla olisi tuloksellista.

4.5. Tuki kestäville energiavaihtoehdoille kumppanimaissa ja -alueilla

Tarvitaan koordinoitua lähestymistapaa, joka perustuu aiemmille COOPENER-toimille, jotka ovat EU:n energia-aloitteen keskeisiä toimia, sekä EU:n rahoittamalle Johannesburgin uusiutuvien energialähteiden koalitiolle. Tärkeimpinä tavoitteina olisi oltava institutionaalinen tuki, johon liittyy kestävien energiapalveluiden saatavuuden parantaminen köyhyyden lievittämiseksi kehitysmaissa ja -alueilla, sekä tuki voimakkaasti kasvaville kansantalouksille energian toimitusvarmuuden parantamiseksi ja ympäristön suojelemiseksi maailmanlaajuisella tasolla. Temaattisen ohjelman kautta annettavassa tuessa olisi ensisijaisesti keskityttävä seuraaviin aiheisiin:

- **Uusiutuvan energian sisällyttäminen** kehityssuunnitelmiin ja -strategioihin (erityisesti köyhyyden vähentämisstrategioihin) alueellisella, kansallisella ja paikallisella tasolla.
- **Institutionaalisen tuen ja teknisen avun kehittäminen** sekä toimintapolitiikan kehittämisen, sääntelyn ja energiasuunnittelun valmiuksien lujittaminen. Tähän sisältyvät myös tuki ystävyyskaupunkitoiminnalle, jossa EU jakaa kokemuksiaan ja luodaan yhteyksiä keskeisten maiden välille, sekä tuki hyvin kohdennetuille julkisille hankinnoille.

- **Sellaisen lainsäädännöllisen ja poliittisen kehyksen perustaminen, joka houkuttelee uutta liiketoimintaa ja uusia sijoittajia** uusiutuvan energian ja tehokkaan energiantuotannon ja -käytön aloille sekä mahdollistaa nopean etenemisen energiateknologian alalla.
- Vahvistetaan **energian roolia köyhien tulonhankintakeinona** ja turvataan/lisätään energian muiden loppukäyttäjien tulonhankintaa luomalla yksityissektorille inhimillisen pääoman kriittinen massa, jolla on ajantasaista tietoa ja asiantuntemusta, erityisesti energiapalveluiden ja kohdennetun loppukäytön aloilla.
- Edistetään **innovatiivisia rahoitusratkaisuja**, joihin sisältyy julkisen ja/tai yksityisen sektorin kumppanuuksia ja mekanismeja kestävän energian alalla teknologian siirron ja käyttöönoton edistämiseksi.
- **Edistetään alueellista yhteistyötä** hallitusten, valtiosta riippumattomien järjestöjen ja yksityissektorin välillä edellä mainituilla aloilla ja pohjustetaan maaperää infrastruktuurin alueelliselle yhteenliitettävyydelle, jolla voidaan saada mittakaavaetuja etenkin pienissä maissa kuten esimerkiksi on esitetty EU:n uudessa Afrikka-strategiassa¹². Tiivis koordinaatio muiden avunantajien ja luototusohjelmien kanssa on oleellista, jotta tämän keskeisen toimen täytäntöönpanossa onnistutaan.

Nämä aloitteet olisi pantava täytäntöön tiiviissä yhteistyössä EY:n vuosien 2007–2013 kilpailukyvyn ja innovoinnin puiteohjelman osana olevan Älykäs energiahuolto Euroopassa -ohjelman¹³ kanssa, koska ne suovat mahdollisuuden sen ulkoisen ulottuvuuden toteuttamiseen.

---

¹² KOM(2005) 489.

¹³ COOPENER II.

ANNEX 1

Annex 1: Important Commitments by the EU and the International Community

The European Consensus on Development

- Primary and overarching objective of EU development cooperation is the eradication of poverty in the context of sustainable development, including pursuit of the MDGs
- Help developing countries to achieve the objectives agreed at the UN conferences.
- improving policy coherence for development in order to accelerate progress towards attaining the MDGs, COM (2005)134 final.

Climate (Kyoto Protocol)

- Developed countries are committed to reducing their collective greenhouse gas emissions by about 5% below 1990 levels in the period 2008 – 2012. The EU 15 target is -8%.

Biodiversity and Natural Resources (JPoI)

- Achieve, by 2010, a significant reduction in the current rate of loss of biological diversity.
- Maintain or restore depleted fish stocks to levels that can produce the maximum sustainable yield by 2015.

Forests (EU commitment at WSSD)

- FLEGT is a political commitment to improve forest governance and eliminate illegal logging

Desertification (JPoI)

- Integrate measures to prevent and combat desertification in poverty and sustainable development strategies

Chemicals (JPoI)

- Aim, by 2020, to use and produce chemicals in ways that do not lead to significant adverse effects on human health and the environment.

Water (MDG 7, JPoI and EU commitments at WSSD)

- Develop integrated water resources management and water efficiency plans by 2005.
- Halve, by 2015, the proportion of people without access to safe drinking water and basic sanitation
- The EU Water Initiative is a political commitment by Member States and the Commission to contribute to the achievement of the MDG and WSSD targets for water and sanitation and provides a framework for dialogue with partner countries and stakeholders on sector policies and priorities.

Energy (JPoI and EU commitments at WSSD)

- Improve access to reliable and affordable energy services for sustainable development, sufficient to facilitate the achievement of the Millennium Development Goals and meet the growing need for energy services in the longer term to achieve sustainable development (JPoI Paras 9 & 20).
- The EU Energy Initiative is a long-term political commitment by Member States and the Commission to increase the focus on the role of energy in poverty alleviation and sustainable development, as well as in facilitating the achievement of the MDGs.
- The Johannesburg Renewable Energy Coalition. A coalition of 88 governments are cooperating to substantially increase the global share of renewable energy through the market on the basis of ambitious time-bound targets and regular reviews of progress.

Sustainable Development (JPoI)

- Encourage and promote the development of a 10-year framework of programmes to accelerate the shift towards sustainable consumption and production.

Governance (JPoI and the UN Millennium Summit Review)

- Adopt new measures to consolidate institutional arrangements for sustainable development at international, regional and national levels.
- Agreement to explore the possibility of a more coherent institutional framework to allow more efficient environmental governance within the UN system.

Research: the EU Framework Programmes for Research (FP6 and FP7):

- The new framework programme for 2007 - 2013 will support relevant research, and provide background for “knowledge based approach”.

ANNEX 2

A non-exhaustive list of key environment and sustainable natural resource issues, including energy, which are of concern to the EU

In the last 50 years the world's population has almost trebled and humans have changed ecosystems more extensively than in any similar time period to meet the growing demand for food, fresh water, timber, fibre and fuel. For example, between 1960 and 2000 world food production increased by about 2.5 times, water use doubled, timber production grew by 50% and hydropower capacity doubled¹⁴. In the same period atmospheric concentrations of carbon dioxide grew by 20% above pre-industrial levels. As a result of these pressures, 15 of the 24 ecosystem services examined by the Millennium Ecosystem Assessment are being degraded or used unsustainably and present an obstacle to achieving the MDGs. These services include provision of capture fisheries, wild food, wood fuel, genetic resources, natural medicines and fresh water, as well as air and water purification, erosion control and the regulation of natural hazards and pests.

Further population growth of 2 billion is predicted by 2030. Combined with the long-term economic growth rate required to pull everyone out of extreme poverty (3.6% per capita p.a. in low income countries), this means the world economy could grow fourfold by 2050¹⁵. It is essential to ensure that natural resources are used sustainably so that production and consumption patterns do not exceed the earth's capacity to supply resources or absorb the wastes and emissions generated by such growth. This will be a fundamental challenge for the world community, and especially for the emerging economies and developing countries. Efforts over the next 10 years to make patterns of development more sustainable will be crucial in affecting the long-term outcome.

The main issues are highlighted in more detail in the following paragraphs.

Climate change. During the last century the earth's average surface temperature rose by around 0.6°C and is predicted to rise by a further 1.4 to 5.8°C by 2100¹⁶, with a consequent rise in sea levels of 9 to 88 cm threatening island and coastal communities, and greater frequency and severity of extreme weather events. Predicted temperature rises will have profound consequences for water cycles, agriculture, disease and biodiversity, and the number of environmental refugees is expected to rise to 50 million by 2010 and up to 200 million by 2050 as a result¹⁷. Addressing climate change requires international cooperation aimed at achieving the existing Kyoto Protocol Commitments, but also to develop long-term cooperative action. Mitigation of greenhouse gas emissions is crucial, especially in industrialised countries and emerging economies. Substantial changes are needed in how the world produces and uses energy, as is technological change in all economic sectors. In view of the already unavoidable impact of climate change, in many developing countries cooperation will need to concentrate on adaptation and on reducing vulnerability to climate change but should also stimulate investment in clean technologies.

---

¹⁴ Millennium Ecosystem Assessment.

¹⁵ World Development Report 2003: Sustainable Development in a Dynamic World (World Bank).

¹⁶ Intergovernmental Panel on Climate Change, 3rd Assessment Report.

¹⁷ Myers, N. (2005) Environmental refugees: an emergent security issue, 13th Economic Forum, Prague 23-27 May.

Biodiversity. Maintaining biodiversity at genetic, species and ecosystem levels offers many local and global benefits. Healthy and fully-functioning ecosystems provide a wide range of essential goods, such as foods, fuels, building materials and medicines. They also provide a variety of services, such as cycling nutrients, creating fertile soils, fixing carbon, purifying air and water, providing genetic material for crops and livestock, pollination, controlling floods and erosion, and checking pests, diseases and alien species. Ecosystems support primary production (agriculture, fisheries, forestry), secondary production (textiles, pharmaceuticals) and service industries (tourism, well-being, recreation). The costs of failing to protect biodiversity are immense – in terms of lost goods and services to these sectors of the economy. Further, restoring degraded ecosystems, or substituting artificially for these biodiversity goods and services where natural systems fail is frequently much more costly than looking after them in the first place. Poor people in developing countries, with little access to markets, are particularly reliant on ecosystem goods and services.

Water. One third of the world’s population live in countries that are water-stressed¹⁸ and this proportion is likely to increase to two thirds by 2025 with implications for peace and security. Over 1.1 billion people have no access to safe drinking water and 2.4 billion lack improved sanitation. Integrated water resources management is essential worldwide if human needs for consumption, agriculture and industry are to be balanced with the water needs of healthy ecosystems. Polluted ecosystems and poor water management have a detrimental effect on economic growth, health and livelihoods. Improving access to safe water and sanitation and improved water resource management are key steps to achieving many of the Millennium Development Goals (MDGs).

Forest management. Natural forests are centres of biodiversity and important stores of carbon and disturbing these ecosystems contributes to biodiversity loss and climate change. An estimated 1.6 billion poor people rely heavily on forests for their livelihoods, including food security (bushmeat, fruits and vegetables), health (medicinal plants), shelter (building materials), and energy (fuelwood and charcoal). Forests also provide environmental services such as watershed protection. Forest-based industries are an important source of employment and export revenues, and are a driver of economic growth. Rapid global deforestation and poor governance jeopardise this valuable resource endowment.

Fisheries and marine resources. Lack of effective governance often results in over-exploitation of the resource base, threatening the nutritional status of major population groups, particularly people from the poorest African and South Asian countries, for whom fish and marine products constitute an essential part of their protein intake. Coral reefs are major centres of biodiversity and important in protecting shorelines, which are often densely inhabited and the basis for considerable economic development through eco-tourism.

Desertification and land degradation lead to the loss of productive land. An estimated 900 million people across the world live in ‘drylands’, which cover about 30% of the earth’s land surface. These drylands, which have low and variable rainfall, are very fragile. Due to their low productivity, they are also often politically and economically marginalised and receive little attention from most governments. Surveys show that nearly 70% of drylands worldwide suffer varying degrees of degradation and desertification.

---

¹⁸ Countries using more than 10% of total supply where water shortage is likely to impede development.

Use of natural resources in growing economies. The links between growth and natural resource use change depending on the absolute level of development. In poor societies the links between poverty and natural resource degradation often lead to a vicious circle of negative growth, increasing poverty and further over-exploitation of the natural resource base. As economies develop, different patterns set in and positive economic growth brings a new set of environmental pressures. Rich economies such as the EU have an ecological footprint that extends beyond its borders. Indeed, the EU contains 7% of the world's population but consumes 16% of the products of the earth's biocapacity¹⁹. In emerging economies and even in developing countries with significant wealthier sectors of society, the environmental effects of affluence are of growing concern. Natural resources need to be managed sustainably to break the link between economic growth and environmental degradation. This needs to be done by taking into account the full life cycle of resource use, covering their supply, use phase and the final disposal of waste. New EU policies, including the Thematic Strategies on resource use, waste and Integrated Product Policy, build on this logic, aiming to ensure that the negative impacts of resource use and products are reduced without simply shifting them to other countries. These policy developments are of great interest to emerging economies.

Bio-technology promises remarkable advances in medicine, agriculture and other fields and may have the potential to decrease pressure on land use, increase sustainable yields on marginal lands and reduce the use of water and agro-chemicals in agriculture. However, genetic engineering is a very new field and there are potential adverse effects on biological diversity and risks to human health. These could be of particular concern in developing countries which house most of the wild relatives of domesticated crops but lack capacity to assess and manage risks and thus to ensure bio-safety.

Chemicals and pesticides can bring enormous benefits to man and are the products of rapidly growing and globalising industries. However, when badly managed they are also the cause of major health and other problems, especially in developing countries. Uncontrolled transport and storage of **hazardous waste** and unsound management of all wastes also bring threats to the environment and human health. The costs of unsound chemicals and toxics management are widespread and borne disproportionately by the poor; yet least developed countries are often unaware of the economic burdens posed by poor management.

Energy access. Nearly two billion people do not have access to modern energy services. Developing countries' supplies of energy are insecure and unreliable: firewood, charcoal, crop residues and animal wastes account for approximately 30% of primary energy use; electricity supplies are limited and often erratic; and net oil importers are particularly vulnerable to high global oil prices. Better access to secure, affordable and sustainable energy services is essential for achieving the MDGs, for the eradication of poverty, and to support the productivity increases and economic growth both in rural and in urban areas.

---

¹⁹ The European environment: State and outlook 2005. European Environment Agency - NB: figures quoted include Switzerland.

Secure and affordable energy supplies. The volatility of energy prices (notably oil and gas) brings important economic impacts to all countries and the businesses on which their economies depend, especially those countries with emerging economies. Working together to establish plans, strategies and systems for ensuring secure and sustainable energy services at affordable prices, without causing excessive damage to either the local or the global environment, is therefore an important priority for both the public and private sectors in the EU and for its neighbours and partners worldwide.

Air Pollution is closely related to the burning of fossil fuels, in particular coal, and thus there are clear links between air pollution and policies on energy and climate change. Such pollution is growing rapidly in emerging economies. Tackling air pollution brings major health benefits not only in those economies but even in poorer, biomass-dependent developing countries. Nearly 1.6 million people die each year from the effects of indoor pollution from fuelwood and other solid fuels²⁰. Air pollution travels long distances. While emissions from the EU are decreasing there is increasing evidence that the long range transport of air pollution into the EU is increasing. This is one of the reasons why the Commission is co-chairing a “Task Force on Hemispheric Transport of Air Pollution”, which looks at the technical/scientific issues surrounding hemispheric contributions to air pollution. Recently the UNEP has drawn attention to the trans-boundary effects of air pollution from the emerging economies of Asia.

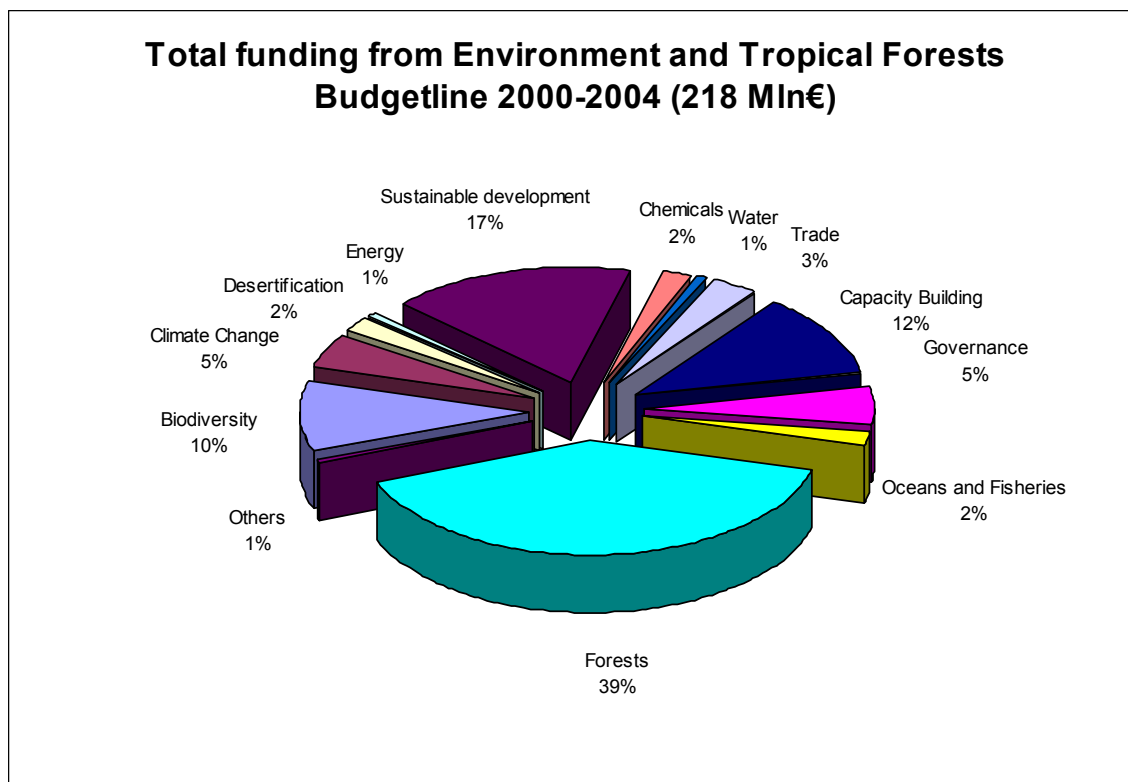
²⁰ WHO (2000) *Air pollution*, WHO Fact sheet 187.

ANNEX 3

Current Funding instruments

Regulations (EC) No 2493/2000 and (EC) No 2494/2000 on the Environment in Developing Countries and Tropical Forests and Other Forests in Developing Countries expire in 2006. These budget lines were first created in 1992 to implement pilot actions and strategic studies and merged in 2001 into budget line 21 02 05. The emphasis is on work in developing countries that fosters sustainable forest management and environmental protection and allocations are made both through calls for proposals aimed at NGOs, among others, and by way of targeted projects undertaken by IGOs in support of EC policy objectives.

Table: funding by different sectors (budget line 21-02-05, 218 M € between 2000-2004)

Note: for sectors such as energy, this graph does not reflect the overall share of granted support. In fact, support to energy projects has also been given in the frame of other headings like under “forest”, “sustainable development” and others.

The Life-Third countries part of Regulation (EC) No 1682/2004 expires at the end of 2006. It is active in non-EU countries around the Mediterranean and Baltic seas and helps to establish the capacities and administrative structures needed in the environmental sector and in the development of environmental policy and action programmes. Priority is given to projects that promote cooperation at trans-frontier, trans-national or regional level. The Commission's International Environment budget line 07 02 01 commits between €6 and 8 million a year, of which an increasing share (currently about €2 million) is needed for regular contributions for the core costs of MEAs. The legal basis for regular contributions is provided by the decisions on EC ratification while the rest of the line is based on the Annual Work Programme of DG Environment. The line supports global and European regional MEAs and other international environmental processes. For example, using the budget line and other resources, the EC pays for preparatory analytical work required for negotiations, helps developing countries to participate in environmental meetings, and holds dialogues with key partners on major issues.

Budget Lines 06.04.02 and 06.01.04.09 "COOPENER" funds initiatives that promote renewable energy sources and energy efficiency in developing countries, and address sustainable energy services for poverty alleviation in the context of the EUEI. €5 million p.a. was committed on these budget lines in 2003-05.

List of Acronyms

DCECI	Development Cooperation and Economic Cooperation Instrument
DPS	Development Policy Statement adopted by the Council, European Parliament and the Commission on 22 November 2005
6th EAP	Sixth Environmental Action Programme, Decision 1600/2002/EC, OJ L242/1 of 10/09/2002
EC	European Community
ENPI	European Neighbourhood Policy Instrument
EUEI	European Union Energy Initiative
EUWI	European Union Water Initiative
EU	European Union
FLEGT	Forest Law Enforcement, Governance and Trade
GEF	Global Environment Facility
FP6	Framework Programme for Research no 6
IEA	International Energy Agency
IEE	Intelligent Energy - Europe
IFI	International Financial Institution
IISD	International Institute for Sustainable Development
IUCN	World Conservation Union
IPA	Pre-Accession Instrument
IPCC	Inter-governmental Panel on Climate Change
JPoI	Johannesburg Plan of Implementation adopted at WSSD
JREC	Johannesburg Renewable Energy Coalition
MEA	Multilateral Environmental Agreement
MDG	Millennium Development Goals
PEP	Poverty-Environment Partnership
PRSP	Poverty Reduction Strategy Paper
NGO	Non-Governmental Organisation
SAICM	Strategic Approach to International Chemicals Management
UNCBD	United Nations Convention on Biological Diversity
UNCCD	United Nations Convention on Combating Desertification
UNFCC	United Nations Framework Convention on Climate Change
UNDP	United Nations Development Program
UNEP	United Nations Environmental Programme
UNFF	United Nations Forum on Forests
UNITAR	United Nations Institute for Training and Research
WRI	World Resources Institute
WWF	World Wide Fund for Nature
WSSD	World Summit for Sustainable Development
ACP-EU	Africa – Caribbean – Pacific - European Union
EDF	European Development Fund
AMCOW	African Ministerial Conference on Water
FEMA	African Ministers for Water and for Energy
AFLEG	African Forest Law Enforcement and Governance